מאי מיבעי ליה דאתא כזית וכזית הוה ליה למידק דהוי כללא מדלא אתמיה אלא כזית כזית לפרטא הא כזית וכזית כללא כזית למחר בחוץ מיבעיא ליה. ובעיין מיפשיט דבעיין לעיל כזית כזית תנן או כזית וכזית תנן ס"מ דכזית וכזית תנן. ומהכא אמרינן בגמ' דהאומר לחבירו בקדושין (דף מז.) ובגמרא דשבועות הפקדון (שבועות לח.) רבי היא דאמר ל"ש כזית כזית ל"ש כזית וכזית פרטא הוי: **לישנא אחרינא** [לא] גרסינן: **ויקץ כישן** (ו) **פיגול.** כיון שמגלא חלי זית לראשון יב) חלי זית אחרון שהוא מינו ניעור משנתו ומבטולו שנטרף יג) עם חוץ למקומו לפסול ולא לפגל וחוזר מלטרף עם זה לפגל ובטל לו חלי זית דחוץ למקומו מלהוציא מידי פיגול דאין חלי זית מועיל במקום כזית ולא אמרי' כבר נלטרף עם שאגלו לפסול ולא יחזור ויפרד ממנו: **עירוב מחשבות הוי.** מכיון שנלטרף שוב לא ירד יד) : **ראשון.** התערובות הזה תורת ראשון עליו לעשות מגעו שני דהא איכא שיעורא דראשון בגוויה ליתן טומאה: **חלקן זה שני וזה שני.** שהרי בכל אחד חלי שיעור דראשון וחלי שיעור דשני ותנן לקמן בשמעתא טו) ראשון ושני מלטרפין לטמא בקל שבשניהם: **הא חזר ועירבן ראשון.** כדמסיים ואזיל מגופא דמתני' אלמא כשחזר ומלא את מינו ניעור מלירוף דשאינו מינו: **נפל זה בעצמו וזה בעצמו.** כשנתלק הראשון נפל חבירו עליה פסלה טז) ולא טימאה ליעשות שניה שכשנפל האחד לא היה בו כביצה ראשון וכשנפל חבירו כבר נסתלק זה: **נפלו שניהם לאחד.** הי"ה בזה אחר זה אם נפל השני בעוד הראשון עליה שניהם כאחד קרי ליה: **עשאה שניה.** אלמא הדרי ומלטרפי ראשון שבזה ושבזה: **הפס אילא שיעורא.** מעיקרא יז) שלם הוא ונתלק הלכך כשחזר ועירבו חזר שמו עליו: **אכל הכא.** מעיקרא חלי זית פגול וחלי זית פסול לא נקרא שם פגול עליו כי אם שם פסול הלכך כי הדר אתי חלי [זית] דזמן לא פקע שם פסול למיחל שם פגול: ה"ג **האוכל** יח) **כיצה שנטמא באב הטומאה וחלי כיצה אחרת שנטמא בולד הטומאה מלטרפין זה עם זה לטמא בקל שבשניהם** יט) **כיצה אחרת שנטמא בולד הטומאה וחלי כיצה אחרת שנטמא באב הטומאה מלטרפין זה עם זה לטמא בקל שבשניהם מאי לאו אע"ג דהדר אלא הדר מלייה דאתא** כ) **דלא הדר מלייה כי אתא רב דימי אמר חצי זית חוץ למקומו וחצי זית חוץ לזמנו וחצי זית חוץ לזמנו תני בר קפרא פיגול אין** כא) **חצי זית מועיל במקום כזית כי אתא רבין אמר חצי זית חוץ לזמנו וחצי זית חוץ לזמנו וחצי זית חוץ למקומו תני בר קפרא פיגול אין** כב) **חצי זית מועיל במקום כזית רב אשי מתני הכי** כג) **חצי זית חוץ לזמנו וכזית חציו חוץ** כד) **למקומו וחציו חוץ לזמנו תני בר קפרא פיגול אין** כה) **חצי** כו) **זית מועיל במקום כזית אמר רבי יגאי** כז) **חישב שיאכלוהו כלבים למחר פיגול דכתיב** [1] **ואת איזבל יאכלו הכלבים בחלק יזרעאל מתקיף לה רבי אמי אלא מעתה** [2] **חישב שתאכלהו אש למחר דכתיב** [2] **תאכלהו אש לא נופח ה"נ דפיגול וכי תימא הכי נמי והתנן לאכול כחצי זית ולהקטיר חצי** כט) **כזית כשר שאין אכילה והקטרה מצטרפין** [1] **אי דאפקה בלשון אכילה ה"נ הכא במאי עסקינן דאפקה בלשון הקטרה דלשון אכילה לחוד ולשון הקטרה לחוד בעי רב אשי** [1] **חישב לאכול כזית בשני בני אדם מהו בתר מחשבה אזלינן דאיכא** יא) **שיעורא או בתר אוכלין אזלינן וליכא שיעורא אמר אביי ת"ש לאכול כחצי זית ולהקטיר כחצי זית כשר שאין אכילה והקטרה מצטרפין**

ויקץ כישן הפיגול. לא שייך הכא מלא מין את מינו וניעור כט) **עירוב מחשבות הוי.** ל) שאין הפסול מניח הפיגול ליפרד מעליו: **הא** חזר ועירבן **ראשון הוי.** תימה מה ענין זה אצל זה דגבי קרבן כשאמר חלי זית חוץ למקומו וחלי זית חוץ לזמנו הרי כבר נפסל הקרבן ואינו חוזר ונעשה פיגול אבל חלי חלי ביצה ראשון וחלי ביצה שני שנתערבו דנעשה שני אין הטעם לפי שנתבטל חלי ביצה הראשון אלא משום דאין לו כח לטמאות בפני עצמו הלכך כשילטרף עמו חלי ביצה ראשון למה לא יהא ראשון לא) : **נפלו שניהם כאחד עשאוה שניה.**

למ"ד יש נוגע חוזר לא) ונוגע: **התם איכא שיעורא.** פי' בקונט' מעיקרא שיעור שלם הוה ונחלק הלכך כשחזר וערבו שמו חזר עליו אבל הכא מעיקרא חלי זית פיגול וחלי זית פסול לא נקרא שם פיגול עליו כי אם שם פסול הלכך כי הדר אתי חלי זית דזמן לא פקע שם פסול למיחל שם פיגול. ולפירוש זה הוה ליה למימר התם הוה ביה שיעורא הכא לא הוה ביה שיעורא ומפרש ר"ת איכא שיעורא שיש מן השני כשיעור לפיכך מניח לו לראשון להפרד מעליו והלך לב) לו להתחבר אצל ראשון אחר הכא ליכא שיעורא מן הפסול ואין מניח לו לפיגול להפרד מעליו: **אמר רב המנונא מנא אמינא לה דתנן האוכל שנטמא באב הטומאה.** שהיה בו כביצה ושנטמא בולד הטומאה שהיה בו כמו כן כביצה, מלטרפין זה עם זה אם יש חלי ביצה מן הראשון וחלי ביצה מן השני מלטרפין לטמא בקל שבשניהם מאי לאו אע"ג דהדר מלייה שלקח מן הראשון ושם עליו אלמא כיון דליכא שיעורא מן השני אין מניח לו לראשון להפרד מעליו ילך לו אצל ראשון חבירו ומשני דלמא דלא הדר מלייה. ואין לדמות זה לטומאה שבטלה חזרה וניעורה דהכא לא בטלה והכא טעמא משום דאין לב) להפרד ממנו לד) ולפי' רבינו תם שפירשתי לא ליכא למה שפירש בקונטרס דאוכל מקבל טומאה בכל שהוא והתרכתי בפרק המניח [שבת דף לא. ד"ה אי לענין]: **חישב שיאכלוהו כלבים למחר פיגול.** בסוף כל הפסולין (לקמן דף לו.) אמרינן דחישב שיאכלוהו טומאים לא הוי פיגול ולריך לפרש טעם אמאי גרע מאכילת כלבים ו) : **ואת איזבל יאכלו הכלבים.** לה) הא פשיטא ליה דשייכא ליה גבי בהמה בדבר הראוי לה כדכתיב ח) תהיה כל תבואתך לו) לאכול אלא מאכילת בשר מייתי ראיה לו): **דכתיב תאכלהו אש לא נופח.** תימה דלא מייתי קרא דאם האכל יאכל דבשתי אכילות הכתוב מדבר אחת אכילת אדם ואחת אכילת מזבח (לעיל יג.) וכתיב (ויקרא ו) אשר תאכל האש את העולה וי"ל דאם דגבוה פשיטא ליה דשמה אכילה ובכל לה) מקום אין אכילה והקטרה מצטרפין ט) אבל מל) השתא דאמרת דכל אכילת אש שמה אכילה קשיא ליה אמאי אין מצטרפין: **שאין אכילה והקטרה מצטרפין.** מרישא הוה מצינא למידק דקתני להקטיר דבר שדרכו להקטיר הא דבר שאין דרכו להקטיר לא אלמא אכילת אש לא שמה אכילה:

חישב לאכול כזית בשני בני אדם מהו בתר מחשבה אזלינן דאיכא שיעורא או בתר אוכלין אזלינן וליכא שיעורא. אמר אביי ת"ש לאכול כחצי זית ולהקטיר כחצי זית כשר שאין אכילה והקטרה מצטרפין

מאי לאו אע"ג דהדר מלייה. פי"ה לפי שיעמוד אחר' כו'. אבל קשה לר"ת על הא דפי' דאוכלים מקבלים טומאה בכל שהוא מהא דאמרינן בתלתא (פי"ב מ"ה) אלו ממעטין בחלון וחציב פחות מכביצה אוכלין, ואי מקבלין טומאה היאך חוצצין (קדיר"ל) [הא קי"ל] לכל דבר המקבל טומאה אינו חוצץ בפני הטומאה [כ"ל דף יט:]. ולפי' [ר"ת] ניחא דלעולם היו בו כשיעור מעיקרא [כ]שנטמא באב הטומאה [עד] שהלקן ועירבן עד חלי ביצה, ומ"מ מייתי שפיר דכי הדר מלייה שלקח חלי ביצה מן הראשון ושם עם [החלי] הסר [אינו מלטרף עמו, דכיון דליכא שיעורא (כיון דהסיר) [בשני] אין מניחו לראשון להפרד ממנו ולילך לו אצל הראשון מכיון, ואחי דלא הדר מלייה (לשון הר"פ דל"ק): **כי אתא רב דימי כו'.** כרב המנונא ס"ל מיהו הכא דהוה אי דלמא גבי אהדדי מלטרפין ולא אמרינן מכי חזיא כזית אחלי חלי זית זמן קמא מלטרף בהדי חלי זית חוץ [למקומו] שקדמו דמתיב יהיה מלמד שמלטרפין (לעיל כט.), (דה"פ) [דה"מ] כי ליכא זמן בהדיה הטומאה (כ"ל דף יט:). ולפי' [ר"ת] ואף על גב דמחבבה דשליחות יד הוי כדבור כדפרישנו מחשבה דקדשים נמי איכא למימר דכדיבור. וגם כן איתא בריש מנחות מחשבה דתרומה מיהא שניטלת במחשבה הוי בלא דיבור כדמוכח בפרק שבועות שתים תנין ולא כמו שמשמע פירוש הקונטרס דפרק בתרא דבכורות דבעי למימר דתרומה נמי בדבורא. עד כאן (שטמ"ק ב"מ דף מא.):

ה"ג דהוי פיגול ומלטרף. הכא נמאי עסקינן כלומר מתניתין דקתני דאין אכילה והקטרה מצטרפין מיירי כו': **רש"י** ד"ה **ה"ג האוכל** כו' **ושנטמא** [מא] **בולד הטומאה.** כלומר וחלי ביצה נגע בולד הטומאה (גליון):

מ) לישנא דקרא ויקץ כישן ה' (תהלים עח סה), **נ)** טהרות פ"ח מ"ה, **ג)** ג"ז שם מעילה יז:, **ד)** רע"ו תו' מנחות יז ד"ה דלא, **ה)** שמיני רפ"ט, **ו)** חולין קכד:, **ז)** [נקמן לו: ד"ה שיאכלוהו כתבו הטעם ע"ש], **ח)** ויקרא כה ז, **ט)** [עיין תו' מנחות יז: ד"ה דלא התעוררות רב כקוגיא דסכא]:

הגהות הב"ח

(מ) רש"י ד"ה ויקץ כישן הפיגול וכו' ומבטלו לצירוף שמצרף וכו' ותחר ומצרף: **(נ)** ד"ה לטמא וכו' ולא"ת אי דלא וכו' בתוכו: **(ג)** ד"ה ה"ג דלא וכו' מלמד שמלטרפין היינו דוקא היכא:

שינויי נוסחאות

א) כה"ז מתקן וכן ליתא בד"ו רפ"ט וס"פ. אמנם בכתה"י [נכד מכי"ל ב"ן] ליתא. וכ"ע מרש"י. ועי' ל"ק דמקיים גירסתינו וכ"מ בק"נ: **ב)** ס"ל וכזית (ש"מ): **ג)** לעצמו דזה לעצמו (ש"מ, וכ"ה בסהרות): **ד)** אמר ליתא בד"ו וכתה"י, וכ' דק"ס שהוסיפוהו בטעות מנה"ן: **ה)** נ"ל לא דלא. ותיבת דלמא נמחק (רא"ש). וכ"ה בכי"ל וברש"י, אבל בתוס' נלפנינו **ו)** ואין (כי"צ): **ז)** נ"ל חוץ לזמנו וחציו חוץ למקומו (דק"ס). וכ' ס"ל וקר"ל שכ"ה גילסת הרמב"ם עש"כ: **ח)** כחצי (שמכ"י וצ"ק, וכ"ה בתוס'): **ט)** כחצי (צ"ק): **י)** רבא כל"ל (ש"מ, וכ"ה בכי"צ) ויעב"ץ גורס רב אסי. ועי' רש"ס: **יא)** והא איכא כל"ל (*ש"מ): **יב)** הראשון את חצי זית האחרון (כתה"י וש"מ): **יג)** שנצטרף עם של חוץ (*ש"מ, ועי' ב"מ) נ"ל ואינו מצטרף (גליון): **יד)** יעור כל"ל (*ש"מ): **טו)** בשמעתין דראשון (כתה"י): **טז)** פסלוה ולא טימאוה (ש"מ): **יז)** מעיקרא שיעור שלם (*ש"מ, וכ"ה בתו'): **יח)** כ"ל אוכל (כי"ב): **יט)** וחצי ביצה אחרת נמחק, וכ"ל ושנטמא בולד (כ"ה בכי"י וכן תיקן בש"מ) ולפי"ז לא נתפרש שיעור האוכל שנטמא בולד, ומה כתב הגליון בש"מ לגומר וכו' עי"ש: **כ)** ראשון קאמר ואינו נעשה עוד (*ש"מ): **כא)** בתוכו (רש"ש): **כב)** שמיטמא (ב"ש) וכן הגיה הב"ח בשמא לא ע"ש: **כג)** דאמרן (*ש"מ): **כד)** ואיצטריף בהדיה (*ש"מ): **כה)** דאחשבינהו (*ב"ש): **כו)** להאכילה כל"ל (*ש"מ): **כז)** דגבוה (*ש"מ): **כח)** עם מחשבת אכילת אדם כל"ל (*ש"מ): **כט)** בש"מ: **לא)** כל"ל ורחוד (צ"ק): **לב)** ולילך (ב"ש): **לג)** דאין מניחו (ש"מ): **לד)** ממנו כדפיר"ת ולפי' שפרשתי (צ"ק): **לה)** הא דלא מייתי ראיה מקרא דולבהמתך ולחיה אשר בארצך תהיה כל תבואתה לאכול דהא פשיטא ליה דשייכא אכילה גבי בהמה וכו' (ש"מ. וכנני"ז בתוס' מנחות יז ע"ב): **לו)** תבואתה כל"ל (רש"ש): **לז)** בש"מ נוסף דסד"א דגבי כלבים לאו אכילה היא: **לח)** ומכל כל"ל (ש"מ): **לט)** אבל השתא וכו' עי' שפ"מ שכ' לדין לזה מוכן ומקומו בד"ה שלאחריו אקוטיים שם עש"ב: **מ)** ועי' תוס' לקמן לו ב' ד"ה שיאכלוהו: **מא)** עי' בש"ע לעיל אות יט:

שיטה מקובצת

מאי לאו אע"ג דהדר מלייה. פי"ה לפי שיעמוד אחר' כו'. אבל קשה לר"ת על הא דפי' דאוכלים מקבלים טומאה בכל שהוא מהא דאמרינן בתלתא (פי"ב מ"ה) אלו ממעטין בחלון וחציב פחות מכביצה אוכלין, ואי מקבלין טומאה היאך חוצצין (קדיר"ל) [הא קי"ל] לכל דבר המקבל טומאה אינו חוצץ בפני הטומאה [כ"ל דף יט:]. ולפי' [ר"ת]

ה"ג דהוי פיגול ומלטרף. הכא נמאי עסקינן כלומר מתניתין דקתני דאין אכילה והקטרה מצטרפין מיירי כו': **רש"י** ד"ה **ה"ג האוכל** כו' **ושנטמא** [מא] **בולד הטומאה.** כלומר וחלי ביצה נגע בולד הטומאה (גליון):

קבח א מיי' פרק ט"ז מהלכות פסה"מ הלכה ד:

קבט ב ג מיי' פ"ד מהל' טומאת אוכלין הלכה יג:

קבי ד מיי' שם הלכה יב:

קבא ה מיי' פרק ט"ז מהלכות פסה"מ הלכה ד:

קבב ו ז ח מיי' פי"ד שם הלכה י והלכה ט ועיין כס"מ:

תורה אור השלם

1. וְאֶת אִיזֶבֶל יֹאכְלוּ הַכְּלָבִים בְּחֶלְקַ יִזְרְעֶאל וְאֵין קֹבֵר וַיִּפְתַּח הַדֶּלֶת וַיָּנָס: מ"ב ט, י
2. כָּל חֹשֶׁךְ טָמוּן לְצְפוּנָיו תֹּאכְלֵהוּ אֵשׁ לֹא נֻפָּח יֵרַע שָׂרִיד בְּאָהֳלוֹ: איוב כ, כו

מוסף רש"י

האוכל שנטמא באב הטומאה. דהוה ולד הטומאה דהייהו לראשון, והאוכל שנטמא בולד הטומאה, דהוה שני: **מצטרפין זה עם זה לטמא בקל שבשניהם.** דהייהו שני ומצטרפין יחד לעשות שליסי כדרך שהסאי עושה, דהוה קל כשניהן, אבל לא מלטרפין להסי שיעשו שני ממנו לראשון שעשה שני, דל"ל דהייהו חמור שבשניהן (מעילה יז):

ליקוטים

השייך לענין זה ר' בענמ' קודם דלמולים ולערלים לא שחיטב בלבו מתחלה שניהם אלא שחישב שיאמר כך והוהיא דפגלו במקדש כיון שמתכוין בפירוש לפסלו ולפגולו חשיב היזק לא בדיבורייהו. בהכניסה לרבקה שתדוש ולא תינק ודוקא בתינק ותדוש פטור מדיני אדם אבל בתדוש לחודיה חייב בדיני אדם וכל זה דומה דוחק. וגם בפירוש הקונטרס בריש מנחות על הא דקאמר מחשבה דמינכרא פסל רחמנא דהיינו דבור והתם נמי משמע הכי דקרי חרבה לשם בלילה מחשבה דמינכרא שניכר שהוא משקר ואם לא היה מדבר במאי מינכרא כיון דאינו מחשב. ודוחק לומר כיון דאם היה מוציא בפיו היה ניכר קרי ליה מחשבה דמינכרא. ויש לתמוה מהא דאמרינן בפרק ב' דזבחים גמרא כיצד קירב המתיר אמר רבי יוחנן מנין למחשב בקדשים שהוא לוקה תלמוד לומר לא יחשב וכיון דכתיב בקרא לא יחשב דמשמע מחשבה מהיכא תיתי לך להצריך דיבור. ועוד דרישא דפריך התם רב אשי לרב מארי לאו שאין בו מעשה הוא ואין לוקין עליו אמר ליה רבי יהודה היא וכו', ומאי קושיא הא כי האי גוונא חשיב מעשה לרבי יוחנן כיון דאיכא דבור ובדבוריה מתעביד מעשה כדאשכחן בפרק קמא דתמורה דאמר ליה רבי יוחנן לתנא לא תיתני מימר דבדיבוריה עושה מעשה, וכן חסמה בקול חשוב מעשה וטעמא משום דבדיבוריה מתעביד מעשה אבל אם אין צריך דבור אלא מחשבה בלב ניחא (ובתיתר אי במחשבה בלא דיבור היכי לקיימי דע שחישב מאאי) במחשבה לבדה מיפסיל בלא דיבור ניחא כיון שלא הוצרך הדיבור אלא לפי שעל ידי כך אנו יודעין שפסלו במחשבה אבל הפסול לא נקבע על ידי דיבור אלא על ידי המחשבה. ומיהו ברוב ספרים בזבחים גרסינן רבי יגאי ומצי למימר דאף על פי שיכול לתרץ דהתם בדיבוריה מתעביד מעשה רוצה להעמיד רבי יגאי אף כריש לקיש דפטר חסמה בקול. והרב רבי חיים היה אומר דלא חשיב בדבורו מתעביד מעשה מה שנפסל במחשבתו דמתחלה כמו כן לא היה ראוי להקריבו לאכול עדיין עד שיקרבו מתירין אף על פי שמתחלה היה עומד ליקרב בבשר גמור ועתה נפסל על ידו

עין משפט
נר מצוה

קל אב מיי׳ פרק י״ד מהלכות פסח״מ הלכה י׳:

א ג מיי׳ פ״ח מה״ת סה״מ וס״ט מהלכות ביאת מקדש הל׳ ו ופרק ה׳ מהלכות מעה״ק הלכה ח׳:

ב ד מיי׳ פרק י״ד מהלכות פסח״מ הלכה ב׳:

מוסף רש״י

אכילת פרס. תני כחר שעיטרו בו תכמים את העיטוי שהוא כולו מזון שתי סעודות ותניא מזון סעודה אחת (ברכות מא.). פרס הוא תני כחר שעיטרו בו עילרוני תמוחים שהוא מזון שתי סעודות ותניא נניח המעוגע לעמא בגדים אם יסחה בו כדי אכילתו שנאמר תורה שיעור שהייתו כדי סעודה לכתיב (ויקרא יד) והאוכל בנית יכנס את בגדיו והלכה למשה מסיני דתני כחר של שמורה ביצים הוא סעודה (פסחים מד.). פרס לשון פרוסה (ערובין ד.) **את שדרכו לאכול אין שאין דרכו לא.** דלא הוא המחשבה אם תיטב לאחלו לאמר, וכיון דלא הוא מחשבה לא מצטרפין לפסול: **אלא אימא הא לאכול ולאכול דבר שדרכו לאכול.** כגון כתני זית בתוך כתני זית לאחר מצטרפין לפסול (מנחות יב.): **הדרן עלך כל הזבחים שקבלו דמן כל הפסולין.**

שיטה מקובצת

תוד״ה הא לאכול ולאכול כו׳ מצטרף, וא״ת כו׳ וי״ל דסברא הוא כיון שיש לנקדק כל הני רבותות אית ליה דדייקינן כל [מקו] דאפשר לגייף, דאם לא נא כי אם לנקדק הא ביתר מכדי אכילת פרס מצטרף ליתני לאחל בשני בני אדם דלא מצטרף וכ״ש לאחל ולהקטיר, וכן אם לא נא כי אם לנקדק הא בשני בני אדם מצטרף ליתני לאחל בשני בני אדם אחד ביותר מכדי אכילת פרס דלא מצטרף וכ״ש אכילה והקטרה (מהר״פ ד״ל): הלכן עלך כל הזבחים שקבלו דמן תוד״ה ובטמאים כו׳ והיאך יתכן שתהא סכין ארוכה כל כך. וי״ל דמיירי בטמא מת שנטמא בפנים ומוחר מן התורה לינכס בטהרה לויה ואפילו מת עצמו בדכתיב (שמות יג, יט) ויקח משה את עצמות יוסף עמו ודלרשינן (סוטה דף כ.) עמו בטהרתו, וכיון שהיו אסור דלא מדרבנן לא גזור, וכ״ש בטומאה שהיתרה בפנים לינכא איסור שהייה. אי שמא מיירי בהיתר הבמות (לשון מהר״פ ד״ל):

הא לאכול ולאכול דומיא דלאכול ולהקטיר מצטרף. ואע״ת דלמא לעולם לא יצטרף [יז] ואתא למידק דלאכול ולאכול בחד גברא מצטרף ואפי׳ ביתר מכדי אכילת פרס וכן בתר הכי דדייק אביי דלאכול ולאכול ביתר מכדי אכילת פרס מצטרף מדקתני לאכול ולהקטיר דלמא אתא למידק דלאכול ולאכול בשני בני״א מצטרף ויש לומר דדייק מדתני טעמא שאין הקטרה ואכילה מצטרפין משום דהאי אכילה והאי הקטרה הא אי משיבא הקטרה כאכילה הוה מצטרף [יח] (אי משיבא הקטרה) אע״ג דהוי כעין שני בני אדם [יח] וביתר מכדי אכילת פרס: **ביתר מכדי אכילת פרס מהו.** וא״ת לוכח מדתנן [יט] אלי זית בתוך אלי זית למחר פסול וי״ל דדלמא בלהקטיר אע״ג דרישא קתני לאחל כזית בתוך כזית למחר שמא בנא דאלי זית מיירי בלהקטיר דווקא: **ומאי קמ״ל אי לאכול ולאכול שדרכן** [יט] **לאכול כו׳.** תימה טובא קמ״ל כדדייק אביי גופיה לעיל לאחל ולאחל בשני בני אדם וביתר מכדי אכילת פרס:

הדרן עלך כל הזבחים שקבלו דמן כל הפסולין ששחטו:

שהשחיטה כשרה בנשים. בגמרא מוכח דנשים שוחטות אפי׳ לכתחילה [כ] הא דתנן ששחטו דיעבד משום דבעי למיתני טמאים דלכתחילה לא ולא קאמר משום דבעי למיתני נשים דקתני בריש מיכן [כא] תשובה למה שכתבו [כב] בהלכות א״י דנשים לא ישחטו מפני שדעתן קלה ועוד כתוב בהן שחט ולא בירך וערוס ששחט שחיטה [כג] פסולה ונראה שהם חומרות בעלמא שהיה אומר [כד] אותו החכם שכתב הלכות ארץ ישראל:

ובטמאים. מפרש בגמרא דלכתחילה אין שוחטין שמא יגעו בבשר ואע״ג דהם קדשים אינו מכשיר חיבת הקודש מכשרת או כשהעבירה בנהר ועדיין משקה טופח עליה כדאמר בפ״ק דפסחים (דף כ.) וא״ת תיפוק ליה דלמא אתיא [כה] לאימשוכי בפנים ואפי׳ [כו] טהור גמור לבן זומא דאמר (יומא נ.) הנכנס למקדש טעון טבילה [כז] אין יכול לשחוט בסכין ארוכה דלמא אתי לאמשוכי כדאמר בפ׳ אמר להם הממונה (שם דף נא.) וי״ל דבטהור שייך למיגזר טפי דלמא אתי לאימשוכי אבל טמא מיזהר זהיר ומידכר ומשום הכי לא נקט נמי שמא יכנס ידו לפנים אע״ג דאיכא איסורא [כח] למאן דאמר (לקמן נב:) ביאה במקצת שמה ביאה ומיהו איכא למימר דנקט טעמא דהוי לכולי עלמא והקשה ה״ר אפרים [כט] והיאך במוקדשין שוחט דאע״ג דמוקי לה בגמ׳ בסכין ארוכה אין יתכן שיהא כל כך ארוכה מהר הבית [ל] עד עזרת ישראל כדתנן במסכת כלים (פ״א מ״ח) החיל מקודש מהר הבית שאין עובדי כוכבים וטמאי מתים נכנסין לשם עזרת נשים מקודשת הימנה [לא] שאין טבול יום נכנס לשם ואפי׳ [לב] אי האי סוגיא בטמא שרץ ומותר ליכנס בחיל מ״מ עזרת נשים ארוכה קל״ה אמה [לג] והיאך יתכן שתהא סכין ארוכה כל כך וי״ל דהיכא דנטמא בעזרת נשים לא **הא לאכול ולאכול.** לשנים דומיא דלאחל ולהקטיר שאין זית אלא לאחל אחד מצטרף: **ביתר מכדי אכילת פרס.** לשהות בין תחילת אכילתו לסופה יותר מכדי אכילת פרס דאילו גבי כל איסורים שבתורה קיימא לן [יז] דלא הויא אכילה הכא מאי: **נאכילה גבוה מדמינן לה.** דהא איתקוש לענין מחשבה אכילת גבוה ואכילת אדם בהדי הדדי ואכילת גבוה אף ביותר מכדי אכילת פרס היא פעמים שאינו ממהר לשרוף: ה״ג [יז] **נאכול ונאכול דומיא דלהקטיר מצטרף.** והיכי דמי יותר מכדי אכילת פרס לאכול אלי זית ולחזור ולאכול אלי זית ובין זה לזה יותר מכדי אכילת פרס דומיא דהקטרה מצטרף: **דלמא.** האי להקטיר דקתני בהיסק גדול קאמר ודכוותה דוקא לאכול ולאכול דמצטרף: ה״ג מתני׳ **נאכול כאלי זית זית כו׳ טעמא דנאכול ולהקטיר כו׳ דבר שאין דרכו לאכול.** כי האי להקטיר דמתני׳ דקמיירי (הא) באימורים: **הא קתני רישא זה הכלל כל השוחט והמקבל נאכול דבר שדרכו לאכול כו׳.** אלמא מתאכלת [ח] מזבח לאדם לאו מחשבה היא: **הא מני.** הך סיפא דאילטריך למיתני אין אכילה והקטרה מצטרפין רבי אליעזר היא: **נאכול דבר שאין דרכו לאכול.** [דהיינו] אימורין וחיסב עליו חוץ למקומו או חוץ לזמנו: **אלא אימא הא נאכול ונאכול דבר שדרכו לאכול.** הכי דוק מייה אכילה והקטרה אין מצטרפין לפגל [ט] הא לאכול ולאכול דבר שדרכו לאכול מצטרף ואע״ג דחסיב לחלאין: **ומאי קמ״ל.** הך סיפא אי לאו למידק מייה הא לאכול ולאכול דבר שאין דרכו לאכול דומיא דלהקטיר מאי [י] קמשמע לן למה לי למתני אי לאכול ולאכול דבר שדרכו לאכול קא משמע לן כדקאמרת דמחשבת חלאין מצטרפת מרישא שמעת מינה: **ואי נאכול ולהקטיר.** כלומר ואי היא גופה קא אתא לאשמועי דאין אכילה והקטרה מצטרפת [יא] ולאו לדיוקא [יב] דילה אתאי: **מדיוקא דרישא שמע מינה.** דקתני לאכול דבר שדרכו לאכול הויא [יג] מחשבה אבל לאכול דבר שאין דרכו לאכול לא הוי מחשבה אבל לאכול ולאכול דומיא דלאכול ולהקטיר והיכי דמי בשני בני אדם מצטרף [יא]ש״מ בעי רבא חישב לאכול כזית ביתר מכדי אכילת פרס מהו לאכילת גבוה מדמינן ליה או לאכילת הדיוט מדמינן ליה אמר אביי ת״ש לאכול כחצי זית ולהקטיר כחצי זית כשר שאין אכילה והקטרה מצטרפין טעמא דלאכול ולהקטיר הא לאכול ולאכול [א] [ב]מצטרף והא הקטרה ביותר מכדי אכילת פרס הוא דלמא בהיסק גדול: לאכול כחצי זית ולהקטיר כחצי זית כשר: [ג]טעמא דלאכול ולהקטיר הא לאכול ולאכול דבר שאין דרכו לאכול מצטרף הא קתני רישא לאכול [ב] את שדרכו לאכול (מצטרף) את [ב] שדרכו לאכול אין שאין דרכו לא [ג] אמר רבי ירמיה הא מני [ד]רבי אליעזר היא דאמר מחשבין מאכילת אדם לאכילת מזבח ומאכילת מזבח לאכילת אדם [ד]דתנן השוחט את הזבח לאכול דבר שאין דרכו לאכול ולהקטיר דבר שאין דרכו להקטיר כשר ורבי אליעזר פוסל אביי אמר אפי׳ תימא רבנן ולא תימא הא לאכול ולאכול דבר שאין דרכו לאכול אלא אימא הא לאכול ולאכול דבר שדרכו לאכול מאי [ה] קמ״ל אי דבר שדרכו לאכול קמ״ל מרישא ש״מ כחצי זית בחוץ כחצי זית למחר פסול (הא כחצי זית למחר [ה] פיגול אלא) אי לאכול ולהקטיר מדוקיא דרישא ש״מ לאכול דבר שדרכו לאכול אין שאין דרכו לאכול לא השתא ומה לאכול ולאכול דבר שאין דרכו לאכול לא מצטרף לאכול ולהקטיר מיבעי לאכול ולהקטיר איצטריך ס״ד אמינא התם הוא דלאו כי אורחיה קא מחשב אבל הכא דבהאי כי אורחיה ובהאי כי אורחיה אימא ליצטרף קא משמע לן:

הדרן עלך כל הזבחים שקבלו דמן כל הפסולין

[ד] [ג]**הפסולין ששחטו שחיטתן כשרה** [ה]**שהשחיטה כשרה בזרים ובנשים ובעבדים ובטמאים** [ו] **ואפילו בקדשי קדשים ובלבד שלא יהיו טמאים נוגעין בבשר** [ז] [ד]**לפיכך הן פוסלין במחשבה** הוא דלא מצטרף בהדי אכילת בשר משום דלאו כי אורחיה קמחשב אבל לאכול בשר ולהקטיר אימורין דבהאי כי אורחיה קמחשב כו׳ קמ״ל:

הדרן עלך כל הזבחים שקבלו דמן

כל הפסולין ששחטו שחיטתן כשרה. כדיליף בגמ׳ [לב.]: **ובטמאים.** בטמא שרץ קאמר שאינו מטמא כלי דלאו אב הטומאה הוא או בטמא מת וכגון שבדק קרומית של קנה [ח] ושחט בה אבל בסכין לא שהוא מטמא את הסכין והסכין מטמא את [ט] הבשר וכגון דעביד סכין אריכא ושחיט: **לפיכך הן פוסלין.** את הקרבן במחשבה אם שחטוהו [י] במחשבה הואיל ורואין לעבודה זו מחשבתן מחשבה:

וכולן

מסורת הש״ס

ח) נמנחות יב: כל הסוגיא, **ט)** [נעיל כח.], **י)** [שם] לקמן לה., **ד)** חולין ב:, **ב)** ברכות לא יבמות לג [ירושי׳ שבת פ״ב ה״ה, יומא פ״ב ה״א], **ו)** נעיל כו:, **ז)** כריתות יג., **ח)** חולין ב ע״ש, **ט)** צ״ק מ״ז, **י)** לעיל כט, **כ)** [מדות פ״ג מ״ה]

הגהות הב״ח

(א) רש״י ד״ה וכעומאים וכו׳ את הבשר הס״ד ואח״כ מ״ה ובלבד שלא יהיו טמאים נוגעין בבשר וכנון דעביד סכין: **(ב)** ד״ה לפיכך וכו׳ שחטוהו במחשבה חוץ לזמנו והוץ למקומו דהוראל ולאוין:

שינויי נוסחאות

א) ולאכול דומיא דלאכול ולהקטיר (כי״צ, וכנ״ז בש״מ). ועי׳ גי׳ רש״י וכעי׳ ש״ס״מ. ועי׳ ל״ק דמנאר גי׳ רש״י: **ב)** לאכול דבר שדרכו לל״ל (ש״מ): **ג)** בכ״ל נוסף מאן תנא ובכ״ס במנחות: **ד)** ומאי קמ״ל אי לאכול ולאכול דבר כו׳ כל״ל (*ח״נ. וכ״ה בכתה״י ובחוס׳. וכ״מ מרש״י): **ה)** למחר וכחציי זית למחר פיגול אי וכו׳ (*ש״מ וכ״ה במנחות). נ״ל ל״ג התיבות שבסוגריים (גליון): **ו)** מיכא ובטמאים ליתא במשניות בדפו״י וכמ״ל, ועיין תו״ט וכש״ס: **ז)** ה״ג הא לאכול כו׳ (*ש״מ): **ח)** בש״מ נוסף אדם למזבח ומאכילת: **ט)** לפגל אבל אכילה ואכילה מצטרפין לפגל ואע״ג כל״ל (ש״מ, וכ״ה בכתה״י) ול״ק גרים מצטרפין לפסול הא וכו׳ מצטרפין לפגל ואע״ג: **י)** תיבות מאי קמשמע לן נמחק (ש״מ): **יא)** ל״ל מצטרפות (שמכ״י): **יב)** ל״ל אדייקא (צ״ק): **יג)** הוא דהוי כל״ל (צ״ק): **יד)** אימורים למחר (*ש״מ): **טו)** מצטרפי דהשתא ומה כו׳ כל״ל והל״ל (ש״מ, כי״ר): **טז)** מה״ד לאכול ולהקטיר אצטריך. פי׳ לעולם לגופיה ורבנן היא דאמרן ואע״ג דמדוקיא שמענן לה איצטריך סד״א התם כי וכו׳ כל״ל והל״ל (ש״מ): **יז)** מצטרף (ש״מ): **יח)** נר׳ דלא היה בגירסתם דיסוף דגמ׳ דאלמא בהיסק גדול, וכן לידל ס״מ ס״ד מהל׳ פסח״מ ה״ו בדעת הרמב״ם (חד״א סס״ד): **יט)** דבר שדרכו כל״ל (ש״מ): **כ)** יש לוסיף דמפרש (ש״מ). אי מדקאמר (הגרי״ב): **כא)** ומכאן (ד״ו ש״מ): **כב)** שכתוב (ד״ו): **כג)** שחיטתו (ד״ו): **כד)** אומר מדעתו (ב״ש): **כה)** אתי (ד״ו): **כו)** דאפילו (ש״מ): **כז)** טבילה איבעיא לן בפרק אמר להם הממונה אי יכול לשחוט בסכין ארוכה אי לא דלמא אתי לאמשוכי וי״ל דבטהור וכו׳ כל״ל (ש״מ): **כח)** איסורא דאורייתא (ש״מ): **כט)** וטמא היאך שוחט במוקדשין דאע״ג כו׳ כל״ל (ש״מ): **ל)** מהר הבית ממקק, ול״ל מעזרת נשים עד עזרת ישראל דתנן במסכת כלים החיל מקודש ממנו שאין גרים וכו׳ (כי״ב): **לא)** ל״ל ממנו (ש״מ): **לב)** ואפילו אי לוקי להאי סוגיא בטמא וכו׳ כל״ל (צ״ק) נ״ל ואפילו הוי האי טמא בטבול יום והלא עזרת נשים ארוכה וכו׳ (ש״מ):

וכולן. הפסולין: שקיבלו הדם. על מנת לאכול ולהקטיר ד) חוץ לזמנו או חוץ למקומו: **אם יש דם הנפש.** עוד בבהמה יחזור הכשר ויקבל ויזרוק הכשר שאין מחשבתן של אלו פוסלתן בקבלה לפי שאין ראויין לה ואין מחשבה פוסלת אלא במי שראוי לעבודה דכתיב המקריב אותו לא יחשב (ויקרא ז) בראוי להקרבה הכתוב מדבר: **יחזיר הכשר.** דלא מיפסיל בהכי ובפרק [ראשון] (דף יד:) שיינן ה) לה למאן דאית ליה הולכה שלא בראוי שמה הולכה למר ו) כדאית ליה ולאידך כדאית ליה: **נתנו.** הפסול על גבי הכבש או שלא כנגד היסוד כו': **יחזור הכשר ויקבל.** אי סבירא לן ז) ח) דפסול עושה שייריס אשמעינן האי תנא דשלא במקומו ואו כמקומו דמי לפיכך לא עשאן שייריס ואי סבירא ליה דשלא במקומו כמקומו דמי והויא לה זריקה גמורה בחלב פסול אשמעינן דאין פסול עושה שייריס ט): **גמ' ר"ג ורמינהו ושחט שחיטה בזר לשרה.** מדלא כתיב ושחט הכהן: **וכי מאין באת.** לומר שאריכה כהונה והלא לא נאמר בה כהן: **והקריבו הכהנים.** ומדכתיב בקבלה כהונה ובשחיטה לא כתיב לימד על השחיטה שכשרה בזר: **מה סמיכה בטהורים.** כדמפרש לקמיה: **מדרבנן.** שמא יגעו בבשר: **מאי שנא סמיכה.** דבטהורים מלאורייתא: **דכתיב לפני ה'.** ושחט

דמי ורמינהו ט)[1] וסמך ושחט מה סמיכה בטהורים אף שחיטה בטהורים מ"מדרבנן ג) מ"ש סמיכה 'דכתיב לפני ה' שחיטה נמי הכתיב לפני ה' אפשר דעביד סכין ארוכה ושחיט סמיכה נמי אפשר דמעייל ידיה וסמיך קסבר י)ביאה במקצת שמה ביאה רב חסדא מתני איפכא וסמך ושחט מה שחיטה בטהורין אף סמיכה בטהורין מאי שנא שחיטה דכתיב לפני ה' דוחקין כל כך למהר והא דאמר בפרק אלו הן הנשרפין (סנהדרין דף פא:) כהן המשמש בטומאה אין אחיו הכהנים מביאין אותו לב"ד אלא מוליאין אותו חוץ לעזרה ומפצעין את מוחו בגיזרין ואו דווקא חוץ לעזרת ישראל אלא אף חוץ לעזרת נשים וחוץ לחיל וכי ה"ג נמי הוי ההיא דסוטה דקתני שלא בעזרה יב) והיו זקוקין להוליאה אף חוץ לחיל להר הבית דהא מפרש טעמא התם שמא תפרוס נדה וא"ת וכיון דטבול יום מותר בשאר יג) העזרה כדפרישית אמאי איצטריך לו למלורע בערב הפסח לדחות ד) עשה יגן בשאר הלכות ויכנס שם ידיו לבהונות וי"ל דלא אפשר משום דכתיב [ויקרא יד] פתח אהל מועד והיינו בשער נקור שהוא מכוון כנגדו ומיהו בקדשי קדשים לא אפשר ליה לטמא לשחוט בגילי העזרה [דשחיטתן] בצפון ולא משכחת פתח מכוון לגד הצפון כדמוכח בגמ' [לקמן לג.] למ"ד מרחק לפון דפריך ולעיבד פשפש ומשני הכל בכתב ולפירוש רבינו תם נמי דמפרש דטמא בעזרת נשים לא גזור מ"מ למ"ד מרחק לפון ושחיט יד) בסכין ארוכה עשריס ושתים אמה ואין לחוש בכך [הא דקאמר טו) דשחיטה כשירה בדיעבד ושמא יגעו בבשר נקט משום קדשים קלים וה"ר אפריס היה מפרש דמשכחת לה דשחיט טמא דרך גגין ועליות דלא נתקדשו ובסכין ארוכה למ"ד ביאה במקצת שמה ביאה אמאן יכול להכניס שם ידו ומיהו התינח בקדשים קלים שיכול לתלות הבהמה ולשחטה אבל בקדשי קדשים לא אפשר דבעינן שחיטה על ירך כדאמר לעיל בפרק שני (דף כו.) אם לא נאמר דעביד בסכין ארוכה מן העליה והגג עד הרצפה ולהאי פירושא לא תקשי טו) לו מיניה ממלורע שיכנס ידיו לבהונות דרך גגין ועליות ולא איצטריך לדחות עשה דהיאך יעלה לגגין יז) דרך הר הבית והחיל יח): **ת"ל והקריבו מקבלה ואילך מצות בהונה.** ואם תאמר תיפוק ליה מהיקישא דסמיכה ושחיטה דמה סמיכה בזרים אף שחיטה בזרים כדדרים ר"ש ברים הקומץ רבה (מנחות יט.) וי"ל דאי לאו דרשא דהכא הוה ממעטינן שחיטה מדכתיב תשמרו את כהונתכם דמשמע אפי' שחיטה בכלל ואע"ג דאיצטריך לן לעיל ספ"ק (דף יג.) והקריבו בני אהרן הכהנים לגז"ש שתהא בכהן כשר ובכלי שרת מ"מ דרש מיניה שפיר מקבלה ואילך מצות כהונה: **מאי שנא סמיכה דבטהורים דכתיב לפני ה'.** פי' בקונטרס דהיינו מדכתיב ושחט את בן הבקר לפני ה' וכיון דבעינן תיכף לסמיכה שחיטה אין סמיכה מבחוץ ושחיטה מבפנים אלא אף הסמיכה מבפנים ואין טמא נכנס לעזרה והקשה הרב רבי יעקב דאורליינ"ש דבפ' בתרא (דף קיט:) משמע דכתיב בסמיכה גופה לפני ה' דקאמר דאין סמיכה בבמה משום דכתיב לפני ה' ואי לא כתב בה לפני ה' אלא מקרא דשחיטה הא שחיטה גופה ישנה בבמה והתם פירש בקונטרס דהיינו קרא דכתיב בפר כהן משיח ט) לפני ה' וסמך כ) ומיהו לקמן בשמעתין (דף לג.) משמע כפירוש הקונטר' דהכא דפריך למאן דאמר תיכף לסמיכה שחיטה לאו דאורייתא מדתניא וסמך ושחט מה סמיכה בטהורים אף שחיטה בטהורים ואי אמרת לאו דאורייתא בטומאין נמי משכחת לה משמע בהדיא דלא ידעינן סמיכה לפני ה' אלא משום דתיכף לסמיכה שחיטה וצריך לחוק ההוא דלקמן דפ' בתרא ומיהו יש לישב ההיא דלקמן בשמעתין משום ההיא יח) סוגיא כמאן דאמר ביאה במקצת לאו שמה ביאה דאי משום לפני ה' אפשר דמעייל ידיה וסמיך אבל אי אמרת תיכף לסמיכה שחיטה לא אפשר דמרחק יט) לפון ומיהו וסמך ושחט דכתיב גבי עולה דטעונה לפון דריש בתורת כהנים בפרשת ויקרא מה סמיכה בטהורים אף שחיטה בטהורים ובהדיא דריש התם מקרא דלעיל דכתיב יקריב אותו ברצונו לפני ה' וסמך כ) מדכתיב ממש וסמך אבל לפני ה' דריש לפני ה' כא) ולא כפי' הקונטרס דפרק בתרא דדרים לה מקרא אחרינא דפר כהן משיח תדע דמפר כהן משיח היכי מצי למילף שאר סמיכות לפני ה' כב) שאני התם דקדושה חמורה היא לכך הוצרכו לומר דבר כשרה, אלא משום דלכתחילה פשיטא דאיכא קפידא, ואינהו סברי דמצוה לאהדורי אכהנים אע"ג דליתניהו הכא, ואורי להו שמואל דשעת הדחק כדיעבד דמי כה"ג דמה"ת בזר כשרה, שהויי מצוה לא משהינן. והארכתי בזה עוד בכ"מ, עיין רפ"ב דזבחים ובהגהותי לרא"ש ריש חולין ובתשובה כ"י (נחפ שמיס ליעב"ן ז"ל. רפ"ד דקידושין):

ומיהו ודאי (כמ"ד) [למ"ד] כמקומו דמי ע"כ אפסול קאי, וא"ת א"כ מאי איכפת ליה לר"ל מר"י אי פסול עושה שייריס אי לא, והא אית ליה לר"ל לעיל (דף ס.) כמקומו דמי וא"כ אפסול מהא דאפסול אינו עושה שייריס, וי"ל דאיכא למימר משום דזוקא שאנתו למעלה [אף] למטה אבל אם נתנו בהקטירו לא יחזור הכשר ויקבל, ומיהו קשה דא"כ אפסול דאפסול עושה שייריס מדנקט אפסול [שנתן שלא בהקטירו] משמע משום אפסול לחוד עושה שייריס, לכך נ"ל כדפי' לעיל בפרק קבלה כג) דאי קאי אאפסול היינו אטמא דבהא מיהא כ"ע מודו דעושה שייריס הואיל ומרלה בגבור כדאיתא בגמרא כד) (דף ה.):

והקריבו הכהנים וגו' **מקבלה ואילך מצות בהונה.** תימה תיפוק ליה מהיקישא דסמיכה לשחיטה כדדרים ר"ש בפ' הקומץ רבה (מנחות דף יט.), וי"ל דאי לאו דרשא דהכא הוי ממעטינן שחיטה [דהוי] נמי בכלל כהונה מדכתיב כהונתכם. ואף על גב דאיצטריך בפ"ק (דף יג.) והקריבו בני אהרן הכהנים לג"ש שתהא בכהן כשר ובכלי שרת מ"מ דרש נמי מקבלה ואילך מצות כהונה (מהר"פ):

ג) לעיל כו:, ב) [לעיל יד:], ירושי' יומא פ"ב ה"א ה"ד ה"א, ד) לעיל טו. יומא מח. ירושי' שם פ"ה ה"א, ה) לעיל כו., ו) [יומא כז.] ת"כ ויקרא נדבה פרש"ד ה"ב, ז) [כרתות לא: וז"ן], ח) [לקמן לג.] ת"כ שם ה"א, ט) [יומא לא.], י) לקמן לד:, כ) ע' לעיל כו: כז., ל) כלים פ"א ה"י, מ) פ"א מ"א, נ) יומא טו, ס) לקמן ע"ב, ע) [וע"ע תו' חולין ב: ד"ה שמא], פ) ויקרא ד, ד, צ) [וע"ש ברש"י ד"ה לפני ה' ופמ"ל], לגלגו לפני ה' ופמיך ליה וסמך את ידו ויקרא א]

שינויי נוסחאות

א) ששחטו כל"ל (שו"מ, צ"ק): **ב)** ל"ל והקריבו בני אהרן הכהנים וגו' (הגרי"ב): **ג)** בכ"ל נוסף וקרא אסמכתא בעלמא: **ד)** ל"ל או להקטיר (*ש"מ): **ה)** מפרש לה כל"ל (ש"מ): **ו)** תיבת למר ליתא בכתה"י: **ז)** ל"ל ליה (ש"מ): **ח)** נ"א ועוד בסוטה (צ"ק): **ט)** ל"ל שכינה (ש"מ, צ"ק): **י)** כניסה ויציאה (תוס' הרא"ש סוטה שם): **יא)** הוציאה הוציאוה כל"ל (יעב"ץ, וכ"ה במשניות, אבל בבבלי שם ליתא הוציאוה הב' לא במתני' ולא בגמ': **יב)** העזרה שהרי היו זקוקין להוציאה אף חוץ להר הבית (ש"מ), נ"א אף חוץ לחיל ולהר הבית (צ"ק ורש"ש): **יג)** בשאר צידי העזרה (ש"מ), וכ"ש תיקן בשאר מקומות: **יד)** היכי שחיט כל"ל (ש"מ, וכנר"ז בצ"ק ורא"ש). וכה"ז לא הגיה, דמפרש דאפסל שפיר לשמוט בסכין ארוכה כ"כ אמה, אלא דאין כזה משם שמא יגעו בבשר, וכתב דעל זה קאי מש"כ להלן "אין לחוש בכך". ועי' בחוס שאמ"ז: **טו)** זו גירסת בה"ג, (ואולי ל"ל והא דקאמר), ועפ"י פירושו הנ"ל בחוס שלפנ"ז. וגי' ל"ק אין לחוש בכך דשחיטה כשרה בדיעבד קאמר ושמא יגעו וכו', וכ"ג הגר"א חכה, וכ"ה בד"ו. וע"ע בל"ק שם ובת"ש וש"מ: **טז)** לא תקשי ממצורע כל"ל, והסתר ממתק (ש"מ): **יז)** לגגין ועליות אם לא דרך (ש"מ): **יח)** ל"ל דההיא (ש"מ): **יט)** דמרחק צפון דוסמך ושחט גבי עולה כתיב דטענוה צפון ועולה דריש בת"כ, כל"ל (שמכ"י): **כ)** בסמכ"י מוסיף כאן ולא בבמה: **כא)** ה' וסמך (שמכ"י): **כב)** דלמא שאני התם דקדושה דחטאות הפנימיות חמורה היא (שמכ"י): **כג)** ל"ל בפרק כל הזבחים שקבלו דמן, ועיי"ש דף כו ע"ב תד"ה סכין: **כד)** עי' תוס' דף כו ע"ב ד"ה הכ"ע (גליון):

ליקוטים

שהשחיטה בשרה בזרים ובנשים כו'. אכן באמת משלשה מקומות במקרא עלה בידינו שבודאי היו מקפידין בשחיטה והפשטה שיהו נעשין ע"י כהנים או לוים. כי כתוב בחנוך הבית דחזקיהו רק הכהנים היו למעט ולא יכלו להפשיט וגו' ויחזקום אחיהם הלוים. ובפסח חזקיהו כתוב [בענין שחיטת פסח] והלוים על שחיטת הפסחים. וכן בפסח דיאשיהו והלוים מפשיטים. וכן מפורש בכתוב לעתיד כי אם הלוים וגו' ומשרתים את הבית ריק הוא ודאי, והיינו כמו דבימי עלי הוו מהדרי אפילו בתר כהן ולא טעו בהכי ואטו עד דאתא שמואל לא הוו ידעי דשחיטה בזר כשרה.

תורה אור השלם

1. וְסָמַךְ יָדוֹ עַל רֹאשׁ הָעֹלָה וְנִרְצָה לוֹ לְכַפֵּר עָלָיו: וְשָׁחַט אֶת בֶּן הַבָּקָר לִפְנֵי יְהוָה וְהִקְרִיבוּ בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת הַדָּם וְזָרְקוּ אֶת הַדָּם עַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב אֲשֶׁר פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד: ויקרא א, ד-ה
2. וְאַתָּה וּבָנֶיךָ אִתְּךָ תִּשְׁמְרוּ אֶת כְּהֻנַּתְכֶם לְכָל דְּבַר הַמִּזְבֵּחַ וּלְמִבֵּית לַפָּרֹכֶת וַעֲבַדְתֶּם עֲבֹדַת מַתָּנָה אֶתֵּן אֶת כְּהֻנַּתְכֶם וְהַזָּר הַקָּרֵב יוּמָת: במדבר יח, ז

מוסף רש"י

אם יש דם הנפש. עוד בעזור בהמה: **יחזור הכשר ויקבל.** מן הדם ויתן שלא במחשבה וכשר, דמחשבה המשיב עלה קמא לא מיפסל, דכיון דאינו ראוי לעבודה אין מחשבתו מחשבה (לעיל כו:) **יחזיר לכשר.** שנתנו לו, ואשמעינן כה תרתי, חדא דלא מיפסל במאי דאפסקיה פסול, ואשמעינן דהולכה זו שעשה הכשר שלא בדבר, שהוציא לפסול שהיא עומד בלא המזבח, לא נעשית בהכשר ולא שמה הולכה, דקתני יחזירנה למי שנתנה לו, ואי הולכה שלא בדבר שמה הולכה אמאי יחזירנה לאחור, יבא כשר ויעלנה מידו בלא המזבח וזה לא יוציאנה לו, אלא דמעשה אצטבע בעלמא עביד (לעיל יד:): **ואספו כשר.** הואיל ונתקבל בכלי: (לעיל טו.) **נתנו.** לאמתן דמיו: **על גבי הכבש.** שאינו מקוים מתן דמיים, אי כמזבח שלא כנגד היסוד. ואלפיון לקמן דעולה שעונה מתן דמיים כנגד היסוד שהיא יסוד המזבח למטה ממתן דמיה, לאעוטי קרן מזבחים דדומיה דלא הוה לה יסוד כדאמריגן בפחיטו מקומן: **למטה.** ממוט הסיקרא (לעיל כו.) **וכי מאין באתה.** ליטנא דמתני' הוא, וכי מאין באתה. דאינו מוריפיה לא דק, דמאן דאית ליה לאו כמקומו דמי לא קאי אאפסול כלל כדמוכח לעיל (דף יד:)

אם יש דם הנפש כו'. הא' תנא אי ס"ל דאפסול עושה שייריס א"כ צריך לפרש דמון למקומו לאו כמקומו דמי ולכך יחזור הכשר ויקבל, ואי ס"ל כמקומו דמי (אינו) צריך לפרש דאפסול [אינו] עושה שייריס. כך פ"ה. ואגב מורפיה לא דק, דמאן דאית ליה לאו כמקומו דמי לא קאי אאפסול כלל כדמוכח לעיל (דף יד:)

שיטה מקובצת

אם יש דם הנפש כו'. הא' תנא אי ס"ל דאפסול עושה שייריס א"כ צריך לפרש דמון למקומו לאו כמקומו דמי ולכך יחזור הכשר ויקבל, ואי ס"ל כמקומו דמי (אינו) צריך לפרש דאפסול [אינו] עושה שייריס. כך פ"ה. ואגב מורפיה לא דק, דמאן דאית ליה לאו כמקומו דמי לא קאי אאפסול כלל כדמוכח לעיל (דף יד:)

ג א מיי' פרק י"ד מהלכות פסה"מ הלכה ב ופרק ג שם הלכה י:
ד ב מיי' פ"ל מהלכות מעשה הקרבן הלכה ט:
ה ג ד מיי' פ"ל מהל' פסה"מ הלכה ל"ד ופי"ל שם הלכה ב:
ו ה מיי' שם פ"ל הלכה כה:
ז ו מיי' פ"ב שם הלכה י:
ז מיי' פ"ט מהלכות איסורי מזבח הלכה ו ופרק ה מהלכות מעה"ק הלכה ח:
ח ח מיי' פ"ל מהלכות פסה"מ הלכה ח:
ט ט מיי' פרק ג מהלכות מעה"ק הלכה יא:

תוספתא

ט) וכולן שקיבלו את הדם חוץ לזמנו וחוץ למקומו אם יש דם הנפש יחזור הכשר ויקבל **י)** קיבל הכשר ונתן לפסול יחזיר לכשר **יא)** קיבל בימינו ונתן לשמאלו יחזיר לימינו **יב)** קיבל בכלי קדש ונתן לכלי חול יחזיר לכלי קדש **יג)** נשפך מן הכלי על הרצפה ואספו כשר **יד)** נתנו על גבי הכבש שלא כנגד היסוד נתן את הניתנין למטה למעלן ואת הניתנין למעלן למטה ואת הניתנין בפנים בחוץ ואת הניתנין בחוץ בפנים אם יש דם הנפש יחזור הכשר ויקבל: **גמ' שחטו** **טו)** דיעבד אין לכתחלה לא ורמינהו **טז)** ושחט שחיטה בזר לשרה שהשחיטה כשרה בזרים ובנשים ובעבדים ובטמאים ואפילו בקדשי קדשים או אינו אלא בכהנים אמרת וכי מאין באתה מכלל שנאמר **יח)** ואתה ובניך אתך תשמרו את כהונתכם לכל דבר המזבח יכול אף בשחיטה ת"ל **יט)** ושחט את בן הבקר לפני ה' והקריבו **כ)** וגו' **כא)** מקבלה ואילך מצות כהונה לימד על השחיטה שכשרה בזר: **מה סמיכה בטהורים.** כדמפרש לקמיה: **מדרבנן.** שמא יגעו בבשר: **מאי שנא סמיכה.** דבטהורים מלאורייתא: **דכתיב לפני ה'.** ושחט

כב) דלמא שאני התם דקדושה דחטאות הפנימיות חמורה היא **כג)** ל"ל בפרק כל הזבחים שקבלו דמן, ועיי"ש דף כו ע"ב תד"ה סכין: **כד)** עי' תוס' דף כו ע"ב ד"ה הכ"ע (גליון):

כה) אמר רבי יוסי בר' חנינא אמר רבי אלעזר בר' שמעון אמר רבי אלעזר בר'